

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDO-EGYESÜLET

Szerkesztőség:

SZÉCHY-VILLA

I. EMELET

ahová a kéziratok, tudakozódások, előfizetések küldendők.

HAVIKÖZLÖNYE.

Szerkeszti:

SZÉCHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSÉPHINE,

az Egyesület elnöke.

Tagoknak

tagsági díj fejében jár.

Előfizetési ár:

Egész évre 1 frt — kr
Fél " — " 50 kr
Számunként 10 kr

Negyedik évfolyam.

Kolozsvár, 1899. május 1.

8. szám.

TARTALOM: Építő művészek. Irta *Binder Laura*. — Gazd. isk. nők számára. — Kutya derby. — Madárvilág. Irta *Ferke Ágost*. — Adomány. — Bibliái mondat. — Aforizmak *Lamartine, Michelet, Hügotól*. — Lion. da Vinci és a madarak. — Könyörületes piébános. — A tiszt. Uram hollója. Irta *Kardossné Szabó Amál*. — A varju mint jótevő. — Barátság kutya és ló közt. — Amil, arabvezér. — Kérelem a jótékonyegyesületekhez. *Szatikai Gyűjtől*. — Hasznos tudnivalók. — A verebek. — Tánczos m dar k. — Kutya gazdaság. — 1899-re befiz. tagsági díjak. — Az Á. V. E. közgyűlése. — Ifj. pályázatunk eredményéről. — Állataink kinjairól.

BCU Cluj / ÉPÍTŐ MŰVÉSZEK Library Cluj

Irta: **Binder Laura**.

A múlt évben egy verőfényes, de hűvös februári napon több ember állott a Szamos vashidján. A víz tükrére bámult mindenik, ugyanazon pontra szegezve tekintetét. Utam ép arra vitt, természetes, hogy én is arra a pontra néztem. S ime, egy kis madár állott a vízben. Torka és melle hófehér, különösen barna, s kb. pacsirta nagyságu: a kedves *vizi rigó* volt. S szokása szerint: majd a víz alá bukott, s egy darabig ott repült, futott valamely élelem után, majd a felszínen lebbent el; majd ismét leült, s mintha aggodalom látszott volna rajta, a mint észre vette a bámuló embereket. . . .

A kik talán nem ismerősök még vele, nehogy az gondolják, hogy a vizi rigó valami világlátott madár, a ki ép akkor érkezett egy szebb hazából, Afrikából, a hol örökös nyár van. A viláért sem! A vizi rigó csupán a Szamos kanyarulatait követve, érkezett a hegyek közül ide, a malom környékére. Az ő bölcsője ott volt, a hol a Kis-Szamos forrásai buzognak föl. Nemsokára vissza is tér oda ismét.*) Kerüli a nagy városok zaját, lakóit. Csupán az éhség, s talán a hideg hozza a magas hegyek közül a város határába. A hol mégis enyhébb a levegő, a víz nincs mindenütt befagyva s így élelem is csak akad. . . . A hideg ellen védi testét az úszó madarakéhoz hasonló meleg pehelyruha.

*) Általában Közép-Európa hegyes vidékein lakik.

Hanem lássuk egy kissé azt a házat, azt a palotát, vagy mit tudom én, hogy ő ép minek nevezi — a melyben született valamelyik szikla tövében, regényes tájon, a hol az embernek is olyan jó lenni!

Tehát a kristálypatak szomszédságában emelkedő szirt alatt van az otthona.

S milyen szerencse az, ha a szikláról víz zuhan le a fészek előtt, mert ebben az esetben a macskák, menyétek nem férnek hozzá. S milyen szép látvány, a mikor a hófehér mellű kis madár a vizzuhatagot repülve szeli át, hogy fészkehez jusson!

Ha a gyalui hegyek valamely pontján a malom sokáig áll, ott is szerencsét próbál. A kerék lapátjára költözködik. Nagy, tágas fészket épít apró, száraz ágakból, gyökér- és fűszálakból, vagy mohából. Ha az üreg, a melyben építkezik, nagy, fedővel is ellátja a fészket, a mely belől jó homoru és falevelekkel puhára van kipárnázva.

«Ha a keréklapát üregét használja fel, olyat választ, a mely alulról nyílik; nagy szorgalommal ki is tölti egy részét, hogy a tojások ki ne hulljanak.» (Brehm.)

Mennyi gond! Mennyi előrelátás, s mégis, hány fiatal, tapasztalatlan vízi rigó pusztul a kóbor macskák és menyétek karmai között!?

A rigók általában mesterek a fészek-építésben. A mult tavaszkor a kolozsvári Bükkerdőben jártunk. Alig érkeztünk egy bokrosabb, lombosabb helyre, a hol még ki nem vágták a szegény erdőt: egy pásztorfiut látunk, a ki egy *éneklő rigó* fészket szorongatja a kezében. A fészekben ott csipogott két sárga száju, pelyhes jószág. «Ugyan miért vetted le ezt a fészket? Nem fáj a szíved a kis árvákért? Hiszen elpusztulnak így az anyjuk nélkül!»

A pásztorfiu, kinek csak tudatlansága volt nagyobb a kapzsiségánál: azzal akart megnyugtatni bennünket, hogy majd fölneveli ő a két rigó-fiókat, így a fészekben, hangyatojással, bogárral. . . .

Természetes, hogy egy pár nap mulva elpusztult mind a kettő.

Pedig, minő gonddal készítette a rigó-anya ezt a fészket! Ha tudta volna szegény, milyen borzasztó sors vár reá és a fiaira? . . .

Milyen pontos, figyelmes munka volt ezen a fészken is! Száraz ágak, finom zuzmók, mohák és gyökérszalacsok alkotják a külső falát. Belől azonban péppé rágott, korhadó fával van kitapasztva, kisimitva.

Pedig csőrével rágja és dörzsöli úgy össze az anyagot, s nyálával vegyítve péppé gyurja.

Kár, hogy a rigó e szép kis házat nem rakja jó magasra, hogy ne férhessenek hozzá. Csak gyöngye fákon, bokrokon áll a fészek. Nem ismeri az emberek kapzsiságát.

Észak-Európában a nyírfaerdőkben a *fenyőrigó* olyan szorgalmasan épít, hogy miként Brehm A. mondja, csaknem minden

fán látható legalább egy, némelyiken 5—10 fészek is. De természetesen a fiak felnevelésére csak egy-egy fészket használnak.

A *zenérek* is olyan alacsony helyeken fészkelnek. A fülemüle fészkeről tudjuk, hogy a bokrok sűrűségében, a földhöz közel, néha épen a földön van egy-egy kidőlt fa vagy szétágazó, a földön szétrepedt bokor ágai közt. A fészek alapja száraz levél, de mélyedése növényszálakból, levelekből van összefonva. A tojások alá szőrt vagy gyapjat tesznek.

A borszéki erdőben kb. 1—1½ m. magasban tiszta gyapjuból készült fészek volt néhány lószőrszállal összefoglalva. De már üresen állott; bizonyosan valamely zenéré lehetett.

Néha családi drámák is zajlanak le a fészek környékén. Van a mi hegyes vidékeinken a többek közt egy kis madár: a *házi füstfarku zenér*. Erről azt tartják, hogy eredetileg Svájczból származik, a sziklák hazájából. S ott, valamint más hegyes vidéken a sziklaüregekben fészkel. De egyszer csak megszerette a civilizációt, nyugalmas, hegyes hazájából elvándorolt a nagy városok kőépületeire, s a templomok, tornyok, paloták falain, mint megannyi modern kősziklán szépen tanyát ütött. Talán a hegyes vidék ragadozói elől menekült, nem tudva, hogy itt is vannak ragadozók: a rossz gyermek, s a gazdátlan, kóbor macskák.

Hány kis füstfarku zenér bánhatta már meg ezt a cserét!?

De, hogy a családi drámára térjek, megtörténik, hogy a kis házi füstfarku zenér elfoglal egy-egy fecskefészket; mert hát ő valamivel hamarabb érkezik meg, s már a tojásokon ül, mikor a fecske az építéshez fog. A fecske követeli jogos tulajdonát. Bosszusan röpül el mellette, szárnyával, farkával horzsolja a zenér fejét. Ez csak hunyorgat; de hűséges kis szívével világért sem hagyná el a tojásait; inkább elszenved a szemrehányásokat; de ott marad állhatatosan. Aztán mit tegyen a fecske? Belenyugszik, nem pöröl tovább. Épít új fészket a régi mellé; s a két mama egymás szomszédságában ül a tojásokon s élvezi a családi örömeiket. Megkérdezik aztán egymástól? Hány fia van kelmednek? Mikor repülnek ki a fészkekből? S e fölötti örömeikben elfeledik a régi keserűséget.

Március elején a Rákóczihegy bokraiban gyönyörű társaság ült. Fekete bársony sapka volt a fejükön. Hamvas szürke, de fekete szegélyű köpeny borult vállukra, s karmazsin piros mellény egészítette ki az öltözéket. Kedves ismerősök: egy *piroktársaság* volt! Miután márcziusban bogarak nem kaphatók: a bogyók magvait szedegették. Ezek is a Gyalui-havasok felől láto-gattak erre.

Azok a hirtelen jött havazások és hidegek kergették erre, a melyek úgy megleptek mindnyájunkat; őket is, minket is. Különben minden télen elátogatnak ide, egész a sétatérig, sőt a kertekben sem ritkák ilyenkor. Jó hosszasan szembe néztük egymást. Aztán mégis csak föltrepültek . . . Lehet, hogy szomorú emlékek, keserves tapasztalatok készítették arra, hogy az ember

elől meneküljenek. Ki tudja hány társukat pusztította már el a fegyver?

S ezek a kis madarak ugy szeretik társaikat. Ha valamelyiket baj éri, ha fegyvertől találva elesik, keserves, siró panaszban törnek ki, s alig tudják odahagyni a kis halottat.

Ha később velök repülhetnénk vissza a hegyek közé, ott a nagy erdőkben megtalálnók a pirók fészket is, mely a fák törzse közelében, vagy egy-egy villás ágon van elhelyezve, de nem nagyon magasan.

Az épület csinos, s 3 rétegből áll. A külső fal fenyő- és nyirágacs-kákból, a középső szakálzuzmókból (*Uznea barbata*) és finom gyökérostokból; a legbelső rész, a hova a féltett tojások kerülnek, puha szőr, vagy vékony fűszálakból épül. Ilyen nagy munkába kerül a kis bölcső.

Ha aztán jól szétnézünk ebben a fenyvesben, csakhamar észrevesszük a pirók kis rokonát: a piros ruhás *keresztcsőrű pintyet* is. Ámde ez soha sem hagyja el a fenyőerdőt, télen nyáron ott tartózkodik.

Elnéztem a múlt nyáron a borszéki fenyvesben, s a Gyilkostó környékén, hogy dolgozik a fenyőfákon, hogy szedi le a fenyőtobozt.

Gondolom, hálás is a fiatal fenyő ezért; mert ha igen sok toboz borítja, a nagy teher következtében el is pusztulhat.

A keresztcsőrű pintyek nagyon elkényesztetik a fiaikat, még akkor is etetik, ha azok már tollasok (legalább ezt mondják róluk). De megvan ennek a maga oka. A kis keresztcsőrű pintyek csőre nagyon gyöngye ahhoz, hogy a kemény tobozpikkelyek alól kiszedhessék a magvakat. Az okos kis szülők aztán elébb fél — később egész fenyőtobozokat raknak eléjük, hogy mégis hozzászoktassák fiaikat az *önálló kutatáshoz*.

A fészkek-építésében ép olyan ügyesek, mint a pirók. A fészkek majd a törshöz közel, majd egy kinyuló ágon látható, de n indig ugy intézik a dolgot, hogy a törzs vagy a fészkek felett nyuló ág elrejtse és megoltalmazza a fészket a hótól, (mert élen is fészkel) esőtől, széltől. Az épület külső fala fenyőrözséből, erikából, száraz fűszálakból áll, a melyek közé zuzmót, mohát helyeznek. Belől tollal, fenyőtűvel, fűszálakkal bélelik puhára, melegre (Brehm A.)

Van nekünk egy gyönyörű, tarka kismadarunk, egy repülő virág: a *tengelicz*. Néha, itt a sétatéren is megjelenik, de csak néha, mert hát van oka félni az emberektől. Pedig milyen igazi hálával kellene reá gondolni, s mennyire kellene őt kimélni minden embernek. Nemcsak, hogy tavaszkor és nyáron megmenti hasznos növényeinket sok ezer bogártól; de télen, amikor a bogárvilág alszik, a kis tengelicz ott ül az ingó bogácskórón és szedegeti annak magvait; így táplálkozik a sanyaru napokban. Így megakadályozza — s ha nem volna már annyira kipusztítva, még sikeresebben megakadályozná azt, hogy az alkalmatlan bogács és bojtortján ellepje a gabonaföldeket.

De hát az emberek mit törődnek ezzel, ők csak a kapzsi-

ságukat akarják kielégíteni . . . Aztán ha rossz a termés, okozák az időjárást, okozzák magát a jó Istent is: csak az nem jut eszükbe, hogy a jó Isten munkásait — kik a jó termés érdekében oly sokat tehetnek — ép ők pusztították el!

Es milyen disze a gyümölcsösnek és kertnek, ha véletlenül ott fészkel. De ez most már ritkán történik meg; inkább szereti a lomberdőket. Jól elrejtí a fészket egy-egy villaataku ágon. A külső réteget zuzmókból, mohákból, gyökérrostokból s esetleg tollakból is építi; az összefoglaló anyagot a rovarhulladékok szolgáltatják. A fészkek belsejébe a bogácstermés puha, fehér bobitáit, a fűz vagy nyárfa gyapját (mely a magvak körül van) hordja s ezeket lőszörrel vagy sertével erősíti a fészkek falához.

Mennyi szorgalmat, mennyi odaadó munkásságot kell kifejtenie, amíg ezt a sokféle építő anyagot csak összehordja. Há amig föl is építi 6—8 m. magasban!

Es ki hinné, hogy az elkényesztetett kanári madár szabadon élő testvérei ott az Atlanti tenger szép szigetein (Teneriffa, Palma, Ferro) szintén művészileg épített fészkekben nevelik fiaikat? A szabadság, a függetlenség fejti ki a madárban is a nagyobb tehetségeket, a magasabb fokú ügyességet. Bolle megfigyelései szerint a körte és granátalmafákon, néha narancsfákon fészkel, úgy 2 méter magasságban. A fészkek csinos, kerekded; hófehér, gyapjas növényyszálakból készül, melyek itt ott száraz fűszálakkal vannak átszőve. Alul kényelmesen kiszélesedik, de felül szűk, hogy valami ragadozó állat egy-könnyen be ne látogasson. Márcziusban költ, míg a tengelicz csak májusban. Hát ott a kanári szigeteken bizony melegebb is van, mint a tengelicz hazájában.

Mikor a spanyolok a kanári szigeteket elfoglalták, nagy kereskedést kezdtek űzni a kanári madarakkal (a 15—16-ik évszázadban) s csakis ők kereskedtek e czikkal egészen addig, amíg a 17-ik évszázban egy szerencsétlen hajótörés megfosztotta e jövedelmi forrástól. Ekkor t. i. kanári madarakat szállítottak Olaszország felé; azonban Elbánál a hajó elpusztult s a madarak kiszabadulva, mint hajótöröttek Elbaszigetre és Olaszországba érkeztek, a hol azután szépen elszaporodtak.

És tudnak a madarak a lakóhely hőmérséki viszonyaihoz is alkalmazkodni a fészkepítéssel. Például Észak-Amerikában él egy kis éneklő, a *Baltimor madár*. Canadától az Unió déli és nyugati területéig csaknem mindenütt előfordul.

A melegebb déli tartományokban laza, szellős fészket épít; ezt is a fák északi oldalára. A terület északi részén már a nap-sugarak melegének kitett ágon függ a fészkek, melyet nagyon ügyesen, tömötten készít különféle növényyszálakból; s meleg pihével s más effélével bérel ki.

Ha szerét teheti, elhordja a fehéritésre kített fonalat; a me-rengő és szórakozott varrónő czérnagombolyagját vagy selyem-szálaít. S mindezt azért, hogy minél jobb fészket építsen ked-ves fiaí számára.

Hanem olyan szenvedélyes fészeképitőket, a milyenek a *szövő pinyók*, aligha találunk még a természetben.

E pompás színezetű madarak (rendesen sárgák vagy pirosak; de vannak hófehérek, szürkék és feketék, hasuk többnyire sárga vagy piros, a fej sötétebb színű) a legsötétebb Afrikában, szabadon álló pamutfákon építkeznek. Itt néha 100-ával állanak a fészkek. Mesterek a szövésben. Olyan erős munkát végeznek, hogy több nemzedék fészke látható egymás mellett. A mint az utazók beszélnek, leginkább az olajpálma leveleit használják e célra. A szárnyas levél valamelyik sallangját tövénél ragadja meg a kis madár csőre s a levegőben lobogtatva, repül az építés helyére; a száj nyálával még hajlékonyabbá teszi, aztán a fészkek szövésre használja. Amint ezt felszözték, mást hoznak és ismét mást; s így sokszor a szegény pálmát egészen megfosztják leveleitől. Hanem az áfrikai buja természet hamar helyreüti ezt a veszteséget. Különbö, nem csak az olajpálma leveleit, fűszájakat is használnak, s ezzel ép oly művészi és tartós fészket építenek. Némely faj a fészkek külső falába töviseket is foglal, még pedig a szurós hegyökkel kifelé, hogy megvédelmazzék minden tolakodó látogató elől. Sok majom és kígyó kalandozik itt a szegény kis madársziv aggodalmára. Ez készíti őket arra is, hogy némelykor a pamutfának víz fölé hajló ágára építsenek. A fészkek majd kúp-alaku; majd gömbölyded, de oldalt álló nyílással. Ha nem tetszik egy-egy fészkek, szétbontják, újat építenek; s azt ép oly szorgalommal és lelkiismeretességgel.

E sorokban csak néhány éneklőről beszéltem; ámde van a madarak közt még sok építő művész.

S a madarak megjelenése, élete, munkássága olyan érdekes és sok tekintetben vonzó is! Nem csoda, ha annyi költőt lelkesített dalra a madárélet.

„Mi boldog erdején a kis madár,
Madárnak oly szép sorsa van!
Viharban napsugariban,
Reá a lombok árnyiban
Rengő tanyája vár » — Vörösmarty M.

Gazdászati iskolát nők számára alapított Lady Warwick Londonban, a melyben nők elméletileg és gyakorlatilag mezőgazdaság és kertészet minden ágát, meg a *tyúkászatot, méhészetet* s a tejgazdaságot megtanulják. A bőkezű és eszes Lady Warwick Angolország különböző részeiben gazdasági telepeket szándékszik teremteni.

*

Kutya-derby. Angolország első nagy nemzeti sportünnepe évente a Waterloo Cup, a kutya-derby, Altcar magaslatain. 64 kutya páronként futott az első díjért: 1000 fontért. Az egyik győztes kutya, Falconer tulajdonosa 40000 forintot nyert csupán fogadáskból. Állatkinzás csak ez is, még nagyobb, mint a lófuttatásoknál.

Madárvilág.

Felébredt a tavasz, lombot hajtnak a fák,
Zöld bősoronyos a rét, fakad már a virág;
A megdermedt folyó medréből kilépett;
Meleg napsugártól az alvó föld ébred.
Tiszta kék az égbolt s hallga', a magasból
Picziny pacsirtának legelső dala-szól.

A picziny pacsirta régi jó barátunk :
A közelgő tavaszt ő hirdeti nálunk;
A pásztort a rétre dalával kicsalja;
Az elfáradt vándort, ha csügged, biztatja.
Viruló tavaszkor elsőnek keres fel
S lombhullató őszkor utolsóinak hagy el.

S alighogy a szelek melegebben fújnak,
Már az erdő fái vadgalambok búgnak.
Vizek mentén laknak, holt tölgyerdő is van;
Ott fészket építenek s turbékolnak vigan;
Eleséget bőven találnak a réten,
Ezért a galambok nem halnak meg éhen.

S ime, kis vártatva e szép magyar honba
Messze Afrikából jön el a szalonka.
De nem élvezi a vendégbarátságát
A magyaroknak, mert puszkacsővel várják.
Siet szegény tovább, békésebb vidékre,
A hol fészket rakhat, hol boldogabb élte.

S ha már a mocsárban a békák brekegnek,
Lármázó hangjával a seregély jön meg.
Segy szép reggelen csak rekedt kakas szóra
Kelepelni kezd a háztetőn a gólya.
Vigan így üdvözlik nagyok és gyermekek:
„Isten hozott, kedves barátunk, tégedet!”

Ne bántsátok hát, ti, kik ezt olvassátok,
A rossz gyermekeket jóra tarítsátok;
Rossz emberek ellen védjétek meg őket,
Azokat a szegény, árván szenvedőket!
Hagyjátok, jó szívek, a madárkát béken,
Mert az meghálálja — és megáld az Isten!

Ismét Arikából jön hasznos vendégünk,
A mely férget pusztit és jósolgat nekünk:
A kakuk az. Hogyha szép leányka kérdi,
Mikor megyen férhez? megjósolja neki.
Soká sehol nincser, hajlja utazás-vágy,
S más fészkebe rakván tojásait, elhagy.

S alighogy virágozik magas cseresznye
[fánk.

A kis csalogány jön országunkba hozzánk.
Ha leszállt az alkony, oly édesen-szépen
Hangzik vidám dala az rdő csendjében.
Augusztusig itt él, oszt' mén más or-
[szágba,
Való hazájába, rózsás Perzsiába.

Sok még a madárka szép magyar ha-
[zánkban.

De kis énekesünk — be sajnós! — alig
[van.

Rossz szívű gyermekek bolygatják fész-
[küket,
Őket elfogdossák kegyetlen emberek,
— És amíg rabokként élnek a kalitban,
Fáinkon a hernyó pusztul háborítlan.

Még sok a madárkák ravasz ellensége,
Igy a madarak közt: sas, sólyom és
[vércse :

Négylábuak közül: első róka koma.
Kinek a madárhus a legjobb lakoma;
Ellenségük aztán: a nyest, meg a görény
— Mindszüntelen retteg ezektől a szegény!

Ferke Agost.

Adomány. Gróf Andrassy Dénesné Ő Méltósága 500 forintott volt kegyes Egyesületünknek céljaira adományozni. Fogadja a nemesszívü grófné e helyen is az Á. V. E. leghálásabb köszönetét.

Az Elnökség.

És ha egész hitem volna is, ugyananyira, hogy e hegyeket elvinném a helyükről, ha szeretet nincsen én bennem, semmi vagyok.

Kor. I. 13, 2.

Ha az állatot bevesszük kötelességünk és könyörületünk körébe, a mint kellene is hogy tegyük, maga az emberiség nemmesbitésén dolgozunk.

Lamartine.

Ne beszéljeteK nekem naptestekről, a föld teremtő erejéről. Egy kolibri tojása ugyanannyit ér, mint a tejút az égen.

Michelet.

Templom a föld és oltárok az erdők; a pinty, a pacsirta és fülemile pedig az ájtatos papi karok.

Saphar.

A roppant templomok mi szépek,
Legmagasbak az ég után,
De egy parányi fecske fészek
Az Isten háza igazán.

Hugo Victor.

Lionardo da Vinci és a madarak.

Lionardo da Vinci, a nagy olasz, a ki építész, szobrász, mérnök, egyszersmind bölcsész és festő is voll, nagyon szerette az állatokat és az a szép szokása volt, hogy megvette a rabmadarokat azért, hogy szabadon bocsássa őket. Egyik leghíresebb képe, mely Párisban van, e könyörületes cselekedetben mutatja a művészt, a mint a madarak vizán röpködnek körülötte, míg az üres kalitkák lábainál vannak a földön. E remek képe Vincit egyaránt mint nagy művészt és mint nemesszívü embert magasztalja.

Könyörületes plébános.

A fenti történethez hasonló ez: Nemrég meghalt Istvánfalvában, a csanádi egyházmegyében a 90 éves Miháلكovits Lajos kath. plébános. 1848—49-ben ő is harczolt a hazáért és sok más-sal osztozott a fogság nehéz sorsában is. Életének e szakaszából egy szép epizódot elevenitettek most föl a lapok halála alkalmából. Miháلكovitsnak t. i. bezárása előtt, mint ornithologusnak, sok szép, ritka madara volt, a melyeket, a mint a fogságból hazakerült, azonnalszabadon bocsátotta, ezen megokolással: *«Végte-len szerencsétlennék éreztem magamat a fogságban és most oly véghetetlenül jól esik a szabadság, a szabad levegő; hadd legyenek újra boldogok e szegény rabmadarak is.»*

Az állatok lelki világából.

A tiszteletes uram hollója.

(Igaz történet.)

Irta: Kardossné Szabó Anál.

Nemcsak kitűnő paedagogusnak s híres pomologusnak ismerték D. . . n. városában tiszteletes Sz. J. urat; nevezetes volt még ő mint áratlan állatkedvelő is. Különösen szerette a szárnyas állatokat, melyek szép számmal voltak képviselve udvarában.

A páva, daru békés egyetértésben sétálgatott a befásított nagy udvarban, a kevésbbé előkelő, de ritka fajtájú házi szárnyasokkal, melyeknek beszerzéseért nem kimélt sem pénzt, sem fáradságot, ezek a diszpéldányok sohasem kerültek mint izletes falat tiszteletes uram asztalára; csupán gyönyörködtetésre szolgáltak s bántódás nélkül élvezhették szabadságukat. A példás rend és gondozás mellett betegség vagy járvány ritkán pusztított közöttük; többnyire végelgyengülésben multak ki; csak ekkor hajtván hasznott tiszteletes uramnak, ki szépen eltakarította, elásta őket kedvencz gyümölcsfái alá, hogy azok még termékenyebbek legyenek. De ha valamelyik mégis betegségbe esett, kéznél volt a házi gyógytár, meg a »Prisznitz,« hogy rögtön segítsen. —

A kórház: egy nyitott üres fa láda, a tiszteletes uram dolgozó szobájának egyik sarkában volt felállítva, ott gunnyasztott a szegény kis beteg, megadással tűrve nehéz sorsát s a szobafogságot.

Erdekes volt látni, mily ragaszkodást tanusítottak ezek a szárnyasállatok.

Midőn tiszteletes uram reggelenként kiment az udvarra, hogy eleséget szórjon nekik, egy pillanat alatt összeverődött az egész tábor; volt zaj, veszekedés, mindenik furta magát hogy közelébe juthasson gazdájukhoz, s hogy első lehessen a kedveskedésben, nagy igyekezetökben aztán majd leverték lábáról a tiszteletest. A galambok édes turbékolással szálltak kezére, vállára, a büszke páva, kényesen teregette fényes tollú farkát; míg a daru, mely a népdal szerint: »magasan repül és szépen szól.« — alázatos meghajtással, hangtalanul lipegett előre, hátra, így akarván kifejezni, hogy ragaszkodás dolgában ő sem áll hátrább a többinél.

Az éneklő madarak is kedvencei voltak tiszteletes uramnak, de egyet sem tartott házában, sajnálta őket kalitka zárva megfosztani szabadságuktól; hanem vad madarat, p. o. hollót, azt már szeretett volna, hogy megszelidíthesse s megtaníthassa beszélni is.

Azt a napot aztán sohasem felejtette el, mikor egy hollót, egy tollatlan, gyámoltalan fióka hollót hoztak neki ajándékban.

»Hozzátok hamar a kalendáriumot,« mondá nagy örömmel »kereszteljük meg, adjunk nevet a kis pogánynak.«

A kalendáriumban arra a napra Mátyás esett; Mátyás lett tehát a holló neve.

Sok bajt és vesződséget okozott a Matyi felnevelése és oktatása; miután megtollasodott, erősebb, bátrabb lett; ő is szabadon járt-kelt a többi szárnyasok között az udvarban; szárnyait azonban megnyírbálták, nem hittek a kópénak. A következőzés megis mutatta, hogy igazuk volt kételkedni benne.

Még azon a nyáron történt. Egy szép fényes napsugaras délben, szokatlan károgás hallatszott a szobába; tiszteletes uram aggodalmasan ment ki az udvarra, hogy megtudja a láрма okát, Nagy meglepetéssel látja, hogy Matyi ott áll az udvar közepén. repülésre teregetve szárnyait; felette egy csapat holló koválygott hívó, csalogató károgással biztatva Matyit a repülésre. Szegény Matyi, hasztalan erőlködött, megnyírbált szárnyaival nem volt képes egy vonalnyira sem felemelkedni a földről; emiatti elkeseredésében csapott aztán oly éktelen lármát, melyhez a többi holló kontrázott, hogy összes szárnyas lakói az udvarnak elmenekültek s elbujtak féltőkben.

Ez a ritka jelenet annyira meghatotta tiszteletes uramat, hogy a Matyi szárnyainak megkegyelmezett; hagyta a tollakat szépen kinőni, hogyha majd egy újabb hasonló alkalom kínálkozik, hadd követhesse szabadon vágyait; hadd repülhessen, hadd szállhasson az óvéivel messze . . . messze.

Ezután az esemény után, egyik nyár a másikat követte, de Matyi csak maradt, bár szárnyai teljesen kinőttek, nem mutatott többé hajlamot az elrepülésre, megszerette otthonát, a melyet már megszokott.

Az alkalom pedig az eltávolításra nem hiányzott. A holló atyafiság minden nyáron megtette a szokott időben látogatását. Ki tudja? mit és miről beszélgettek s minő híreket hoztak Matyinak a nagy világból; lehet, eleinte még csábbitgatták is, de belátva a sikertelenséget, később csupán a trics-tracsra szorítottak.

Az ilyen öröm-napon kívül volt még a Matyinak ünnep napja is. Minden évben megtartották nevenapját, ilyenkor nagy lakzit csaptak a háznál tiszteletére. Számított is e napra a kópé, úgy tudta a nevenapját, akárcsak ő csinálta volna a kalendáriumot —

Reggel már a tornác széles párkányzatán ült, mohósággal várva a tisztelgőket, vagyis a jó falatokat. Jött aztán a háznépnek apraja, nagyja, megfelelő jó kívánság mellett hozva ajándékaikat: az elemőzsiát. Hija! Matyi torkos volt, szeretett jól élni, az ételben nem válogatott, megevett mindent, a hústól kezdve a fekete retékig; kedvencz csemegéje azonban a gyurott tészta volt.

Nagy furlanggal kirapasztalta, hogy a konyhában, mely órában gyúrták délelőtt a levesben való tésztát; ezt az időt pontosan betartotta; ha az ajtó nyitva volt, óvatosan besétált rajta, de ha nem vették figyelembe, ezért már boszankodott s úgy vétette magát észre, hogy addig-addig ránczigálta a tiszteletes asszony köténye sarkát, míg kedvencz csemegéjét megkaphatta;

ha pedig be volt téve a konyhaajtó, valósággal kopogtatott azon csőrével mindaddig, míg be nem eresztették.

Volt ám a Matyinak szenvedélye, csúf szenvedélye is; szerette, mint minden holló, a fényes tárgyakat s a hol csak szerét ejthette, eltulajdonította magának. Fényes krajczár, gyűszű, kis ólló, sőt még zsebkés sem maradt előtte érintetlenül, sokszor két tárgyat is cipelt szájába, s úgy loholt kifelé, mint a tolvaj, ki fél, nehogy tetten kapják, egyenesen vitte az udvarra s a nagy eperfa alatt bedugdosta a homokba.

Ezt a szégyenletes szokását jól ismerte a háznál mindenki s ha valami afféle elveszett, azt is tudták hol keressék s rendszeren megis találták.

Sok derült órát szerzett a Matyi tiszteletes uramnak, szerette is, kényeztette is, de a Matyi is szerette s úgy járt utána, mint egy hű kutya, apró ugrásokkal kísérte le a házi kis kertbe s míg a lugosban ebédutáni álmát aludta, oda ült a kert padra s ott várta míg felébredt.

Volt még a háznál egy nagyon jó pajtása Matyinak, az öreg *házőrző kutya*: »Szikra«; nappal el-eljátszadoztak egymással, lompos tarkába belecsipeszkedett a Matyi s úgy szánkáztatta magát végig a széles tornáczon. Mikor bealkonyodott, az öreg Szikra lefeküdt a küszöbbre, Matyi felkuporodott bundás határa, belefurta orrát bozontos szőrébe s aludt édesen, akárcsak anyja meleg fészkében.

A tiszteletes uram nevelése, szelidítése jól bevált, vad természetéből nem maradt benne egy mákszemnyi sem; csak a beszéd nem akart menni sehogy sem, kemény feje volt a Matyinak; hiába ismételte minden reggel — évek hoszu során át — tiszteletes uram előtte e szavakat: Jó eggelt Mátyás! . . Matyi konokul hallgatott, csak némelykor mondta utána az utolsó szót, mint a vízhang: Mátyás!

Már azt hitték, ennyiből fog állani a Matyi összes tudománya, míg egy reggel nagy meglepetésére tiszteletes uramnak berohan a szolgáltató — kit Sárinak hívtak — a szobába s ijedten mondja, »tiszteletes uram, boszorkányság van a háznál, rajtam kívül egy teremtetett lélek sincs az udvarban, mégis mindig azt hajtja valaki, hol vékonyan hadarva, hol vastagon elnyújtva: Jó reggelt Sári! Jó reggelt Sári!« A megrémült leányt még akkor sem lehetett megnyugtatni, mikor bebizonyult a tiszteletes uram nagy öröme — hogy Matyi a boszorkány; szégyény leány az időtől fogva félve került Matyit, kivált mikor hallotta az ismeretes szavakat, melyeket Matyi csak azért is hangoztatott, kipótolni akarván az elmulasztottakat.

Ki tudja, hova fejlődött volna a Matyi beszélő képessége, ha a hiúság, — mely szintén hibái közé tartozott — nem idézi elő a nemsokára bekövetkezett katasztrófát. Szégyény Matyi, hiúságának áldozata lett.

Volt még az udvarban egy nyitott, kereken járó kut, ez volt a Matyi öltöző szobája, napjában többször felült a kutyapárkányára s tetszelgően tollázkodott s nézegette magát a kut

kristálytisztá víztükrében. Tiszteletes uram előre megjósolta: »Ebből még baj lesz«; de Matyit nem lehetett leszoktatni s elhárítsa a veszedelmet; befedte a kutat deszkával.

Hogyan és mely órában történt, senkisémm tudta a háznál megmondani: egyszer a kut nyitva maradt. Matyi szemfüles lévén, felhasználta a kínálkozó alkalmat; felrepült a kut kávéjára; bizonyosan mélyebben talált belenézni, — beleszédült . . . belefut . . . Szegény Matyi! csupán ez egyszer okozott szomorúságot tiszteletes uramnak.

A varju mint jótevő.

Az egykor híres Lady Stanhope, aki sokáig élt Keleten, nagyon rossz helyzetben volt éppen, midőn meghallotta, hogy egy fiatal lovas fenn a magas hegyekben egy barlangban egy vak sasra akadt, amely vénségében tollazatát is elvesztette volt; a fiatal ember látta, a mint egy varju a vén sasnál ült és etette. Lady Stanhopera e történet nagyon hatott és megvigasztalva így szólt: »Ha a Mindenható így viseli gondját a vak sasnak is, engem sem fog elhagyni szerencsétlenségemben.«

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Barátság kutya és ló közt.

Egy angol földbirtokosnak, aki nagyobb város közelében lakott, vadászkutyája volt, melyet nagyon szeretett. Egy nap észreveszi az ur, hogy kutyája egy egész kenyérral a szájában kilóplózik a házból és minthogy roppant kíváncsi volt megtudni, mit csinál a kenyérral, követte a kutyát. A kutya befutott a lóistállóba és odavitte a kenyeret egy paripának, a melylyel nagyon jól élt, mert ugyanabban az istállóban halt ő is. A földbirtokos látta, hogyan és milyen érthetően felszólította a kutya a lovat mindenféle mozdulatokkal, ugrással és hangokkal, hogy a kenyérből egyék. A gazda megtudta aztán, hogy a cselédség már gyakran látta, a mint a kutya élelmiszereket vitt az istállóba s főképp észrevették, a kutya nagyon szerencsétlenné mutatkozott és soká vonított azon, midőn a ló egyszer egy csontot nem akart megrágni.

Amil arabs-vezér, midőn tavaszi táborozásából a nyár elején tovább indult volna, észre vette, hogy sátorának felső részében egy pár galamb tanyát ütött. E miatt sátorát nem engedte lebontani, hogy ne legyenek a szárnyasok bántalmazva, ott hagyta sátorát és elhuzódott táborával.

Kérelem

a jótékonyági egyesületekhez az igazi emberiség istápolására.

A XIX. század záró-évében, 1900-ban, Párisban világ-kiállítás lesz. Már vetekednek, a föllegimbenek népei, a tudós társaságok, az ipari és földművelési egyesületek, a technika és művészet legjobbjai, a hadászat és békeegyletek képviselői és mindazok, kik az emberiség szellemi és testi jólétén fáradoznak, hogy a haladás legujabb vívmányait bemutathassák. Mindezek között az ethikának, vagyis azon tudománynak, mely a jót és nemest, az erkölcsöt és emberiséget tanítja, sem szabad vissza maradni; ennek is haladnia kell és előre törve imígyen kiált fel:

Emberiség! Te a verpadot, a torturát, az inquisitiót, a bozorkányégetést, meg a rabszolgaságot, az emberiségnek ezen szégyenfoltjait legyőzted! Tekints körül és te az embertelenségnek még egy szégyen oszlopát, a barbarizmusnak és szívtelenségnek még egy maradványát fogod találni, melyet szinte le kell győznöd, ki kell irtanod a föld színéről. *Vivisectio, élvebonczolás* a neve ezen tudományos szennyfoltnak, (mint dr. Heidenreich orvos ezt találóan nevezi; állítólag azért teszik ezt, hogy az emberiség javát előmozdítsák; de az élő testen elkövetett ezen irtózatoss kinzások a természettudomány igazság kiderítésére nézve ép úgy nem adnak helyes eredményeket, a mint a tortura nem adott a jogi téren. Az orvosi tudomány legkiválóbb tanárai, mint Hyrtl, Rokitsánsky, Charles Bell, Roche, Lawson Tait, Vischer, Deabody s mások elítélik az élőbonczolást s annak megszüntetése mellett emeltek szót.

Hogy az embertelenség ez iszonyuságait a közönségnek bemutassuk s arra figyelmeztessük, hogy miként durvul el orvosi fiatalságunk s hogyan nevelik embertelenségre: az északamerikai *»Humane Society«* nevű chikagói humanitárius egyesület feladataul tüzte ki, az orvosi egyetemeknek ilyenmő *»kinzó-kamrárt«* a párisi világkiállítás alkalmával a nagy közönség szeméi elé állítani. Mert csak a fölött ítélnetünk helyesen és törhetünk pálczát, a mi előttünk ismeretes. A nevezett egyesület a nemzetközi állatvédelmi központhoz fordult s annak erkölcsi és anyagi támogatását kérte, mivel az előbb említett *»kinzó-kamra«* felállítására igen nagy költséggel jár.

Azért minden humanitárius egyesülethez, különösen a vivisectio ellen küzdő társulatokhoz, általában pedig a humanizmus magasztos feladataiért lelkesedő minden egyéniséghez azzal a kérelemmel fordulunk: hogy támogassák e humanus vállalatot, gyűjtsenek filléreket és krajczárokat s küldjék a befolyt összeget legkésőbb június végéig vagy a következő címhez: *»An die Geschäftsstelle des internat. Vereins zur Bekämpfung der wissenschaftlichen Thierfoiter in Dresden, Cranachstrasse 18.«* mely egyesület nyilvános beszámolás mellett a befolyt pénzt Amerikába küldi vagy egyenesen Amerikába a következő cím felhasználásával: Mrs. Fairschild Allen *Chicagó* III. 275 East Forty-Second Street.

Budapest, 1899. márcz. hóban. *Dr. Szalkov Gyula,*

a nemzetközi központnak titkára

Hasznos tudnivalók.

Aranyhalak tartása. Nem nehéz aranyhalakat tartani, csak figyelmet követelnek s ha tudunk velök bánni, 10–12 esztendeig is élnek. Mindenek előtt tisztán kell őket, illetve az üveget tartani s elegendő vízben. Minden egyes halra egy liter vizet kell szántani és mindig ugyanabból a vízből akár folyó akár forrásvíz legyen az. Nyáron mindennap, télen minden másodnap friss vizet kell adni. Az üveg edényöket minden héten egyszer tisztázni kell; e célra a halakat kis hálóval kiszedve, a tartóból más edénybe tesszük, a míg az előbbit langyos vízzel, (sohasem száppannal) jól kimossuk. Szükséges, hogy inkább mély mint széles üvegben tartásuk, egész apró kavicscsal a fenekén, de a kavicsot is tisztán kell tartani. Az üveget az árnyékba, a szobának egyik hűvösebb részébe állítsuk. A halakat soha a kézzel, mindig csak kis hálóval szedjük fel. A legjobb táplálék számukra az ostya. Sokan igen kevés tojássárgáját szoktak néha adni aranyhalaknak, de mi nem tartjuk ezt czélszerűnek.

*

A keserű tej. *Moebius* a keserű tejről a következőket írja. Egy tejgazdaság vonakodott egy bérlő tejét keserű volta miatt átvenni. E hiba, daczára a helyiségek és edények fertőtlenítésének nem szűnt meg; de rögtön elműt, a mint a takarmányképen nyújtott régi herét mással pótolták.

A szemzők (szem ellenzők) káros hatására nem tudjuk ellégé felhívni, a t. közönség figyelmét. Kitalálhatlan, hogyan lehessen binni, hogy azokkal a lovak meg ne bokrosodnának csupán a lónak jó kedélye és a szemzők állandó használata teszi lehetővé, hogy azzal mehessenek. Csak látni kell, miként nyugtalanok a fiatal lovak, mikor először tesznek rájuk szemzőket, hogy meglehessen ítélni, mily czélszerűtlen azoknak használata. A szemzőket egészen kiirtani, daczára, hogy az annyira szükséges volna, lehetetlennek tartom, mert a szokás hatalma erősebb a legjobb akaratnál és mégis minden eszközt felkell használni, hogy ezen állattkinző divat ellen küzdjünk.

A ló szemének fekvése megkívánja úgy elől, mint oldalt a világosság szabad behatását. Hogy milyen károsak a rosszul fekvő szemzők, mutatja a lovaknak sok szembetegsége, melyeket munkaközben kapnak. Annak meggyőző bizonyosságként áll, hogy a szekérbe fogott lovaknál több szembetegség fordul elő, mint a nyerges lovaknál, a melyeknél nem alkalmazzák a szemellenzőt és hogy ez utóbbiaknak jelentéktelen szembajai súlyosodnak, ha mint szekeres lovak alkalmaztatnak.

*

A szarvasmarhák szarvairól. Hogy a fiatal szarvasmarhának szép formájú szarva legyen, csak annyi szükséges, hogy arra az oldalra, a melyre a szarv további növést, fejlődést vagy hajlását akarjuk, 2–3 kis bevágást ejtünk. A szarv aztán növéseben arra fordul.

A verebek.

A legtöbb ember azt hiszi, hogy a veréb igen, haszon-
talan állat, mely csak a gazdák és a kertészek bosszusá-
gára van. Azért nem is bánják, ha a gyermekek akár minden
veréb-fészket kiszednek, sőt még biztatják is reá. Régente nálunk
is különös rossz dolga volt a verébnek, mert minden alattvaló
földesurának évenként 20 verébfejet volt köteles beszolgáltatni,
annak jeléül, hogy annyi verébet pusztított el. Sőt volt német
király, ki országában szigoruan elrendelte a verebek pusztítását,
mert kedvencz gyümölcsét, a cseresznyét, megdézsmálták. De
rövid időn tapasztalta, hogy nagy hibát követett el, mert a kár-
tékony férgek, rovarok annyira elszaporodtak, hogy nem csak
nem volt gyümölcs, hanem a levelektől megfosztott fák is pusztul-
ásnak indultak. Azután pénzért vette más országokból a vere-
beket, hogy a csorbát helyre üsse. Csakugyan a veréb hason-
líthatatlanul több hasznot tesz, mint kárt, mert évenként 2—3 szor
4—6 fiat költ és az első költés még a nyár folytán szintén
szaporít; kicsinyeit pedig hernyókkal és rovarokkal eteti. A cse-
resznye- és a meggyfáktól úgy tarthatjuk távol a verebeket, ha
a fára néhány helyen foghagyma gerezdeket czérnára kötve
aggatunk és ha a gerezdeknek nincs már szaga, újjal fölcseréljük.
Ezt a szagot nem szeretik. Szükséges nálunk a flóberhősöket is
megszorítani, mert madárlövöldözésük miatt már gyümölcsfáink
nagyon ritkán adnak tiszteséges termést.

BCU Cluj / Central University of Cluj „Képes családi Naptár”-ból.

Tánczos madarak.

Dél-Amerika északi hegyes vidékein tanyázik egy sa-
játságos madár: a sziklai-kakas, mely arról nevezetes, hogy
nem énekével, hanem tánczával szerzi meg párjának kegyeit.
Ennek a madárnak ugyanis nagyon tetszetős a külseje, gyö-
nyörű biborverések a tollai, de a hangja csak rekedt kia-
bálás. A míg a többi madár tehát énekével igyekszik hódí-
tani, a sziklai-kakas külsejével, de különösen tánczával akarja
elbódítani fajtájának nőcskéit. E végből hét-nyolcz kakas ösz-
szejön egy kis tisztásra, honnan minden követ, galyat gondosan
eltisztogatnak és a melyet, mint nézők a kakasok imádottai álla-
nak körül. Ezután kezdetét veszi a táncz és a kakasok egymás-
után addig ugrálnak, a míg csak bírják. A táncz után mind-
egyiknek akad párja, a mellyel megy fészket alapítani.

Kutya-gazdaság.

A kínai nemzetgazdaságban fontos szerepet játszik a kutya-
tenyésztés. Az északi mand sui tartományokban tenyésztett ku-
tyáknak ugyanis vastag, meleg és hosszuszőrű a bundájuk, a
melyből a lakosok maguknak öltözetet készítenek. Egész kutya-
bőr-vásárok vannak helyenként, így Fu-Tschenban, Much-Den-
ben és Nju-Tschangban, ahol egy évben átlag $\frac{1}{2}$ millió forint
értékű bőrt adnak el. Az arra lakó nábobok vagyonáról is csak
így beszélnek: „Ennyi és ennyi ezer kutyás”. Sok kutyás embernek
van 4000—5000 kutyája. A lányok hozományát is kutyában fizetik.

1899-re tagsági díjaikat eddig befizették:

(Folytatás.)

	Albach Gézané.		
Báró	Bánffy Zoltánné, Teleki grófnő.	Hajós Gyula máv. főmérnök.	
Dr.	Békéssy Károly, egyet. tanár.	Dr. Halász Ignáczné.	
	Biela Mariska.	Ifj. dr. Imre Sándor tanár (2 ft.)	
Dr.	Böhm Károlyné.	Dr. Issekutz Hugo.	
	Boross György unit. tanár.	Jánosi Zsigmond, p. igazg. titkár.	
	Bournáz Jánosné.	Jung Elise.	
Dr.	Brandt Józsefné.	Dr. Kiss Mórné	
	Csukovits Sándor k. r. t. M.-Óvár.	Kövári Lászlóné.	
	Dávid Antalné.	Dr. Lindner Gusztáv egyet. tanár,	
	Dobál Antal ügyvéd.	Mihálsi Mimi.	
Dr.	Eisler Mátyásné.	Dr. Pisztóry Mórné.	
	Éjszaki Károly ny. máv. főfelügy.	Dr. Purjesz Zsigmondné.	
Dr.	Engel Gábor egyet. tanár.	Dr. Szabó Dénes egyet. tanár.	
Dr.	Engel Gyáborné.	Özv. Szász Domokosné.	
Gróf	Esterházy Jánosné.	Dr. Szász Zsomborné.	
Gróf	Esterházy Miguel (5 ft.)	Szekula Akos vezér-igazgató.	
	De Gerando Antonina.	Gróf Teleki Miksáné.	
	Geréb Mártonné.	Gróf Teleki Emma	
	Girsik János ny. erdőigazgató.	Teszler Izsákné.	
Dr.	Gyalui Farkasné.	Thomachot Fanny.	
	Hajós János ny. minist. tanácsos.	Tussai Dóra.	

Az A.V.E közgyűlését közbejött akadályok miatt, csak májusban tarthatja meg.

— Ifjúsági pályázatunk eredményét a jövő számban közöljük.

Állataink kinjairól

Á. V. E.-ünk márczius havában a madarak fogdosása és szétküldése ellen, nemcsak a többszörösen kifügesztett falragaszok kal igyekezett hatni, hanem kérést is intézett a helybeli máv. főfelügyelő — üzletvezető urhoz, hogy az Erdélyben oly divó madárkivitel a vasuti személyzetnek és állomásoknak tiltsa meg. Az üzletvezetőség oly előzékeny volt, hogy ennek eleget is tett; nem különben a bpesti Á.V.E.-et is megkértük hogy az is tegye meg at szükséges lépéseket a fővárosban, a mi szintén a remélt sikerrel jár. Április havában értesültünk, hogy most miután a vasutakon már nem eszközlik a madárszállítást, postán kezdik küldözgetni, leginkább Fogarason a szegény rabmadarokat, 60, 70, 80 darabként egy-egy kalitkában. Erre az Á.V.E. elnöksége a kereskedelmi minster urhoz fordult sürgönyileg, azzal a kéréssel, hogy a kegyelmes úr szüntesse meg és tiltsa be, a mint az más országokban rég történt, a madaraknak a vasuton, valamint a postán való továbbítását, nemcsak állatvédelmi, de legfőképp gazdasági okoknál fogva. Bizton reméljük, hogy a minster ur sem fog elzárkózni kérésünk igazságos és sürgös volta elől.

